

kliederkerk kerstprogramma

Op reis met Maria

Kerst is misschien wel het bekendste christelijke feest. Een feest van lichtjes, familie, gezelligheid, en een onderdeel van onze cultuur. Maar Kerst gaat ook over een God die onze rommelige wereld en onze rommelige levens instapt. Jezus was een echt mens, in een echte familie, die echte mensen opzoekt en hen verwelkomt. In dit kliederkerkprogramma bekijken we het kerstfeest door de ogen van Maria.

DIT KLIEDERKERKPROGRAMMA ROND HET KERSTFEEST BESTAAT UIT

- Vooraf: een instructie voor [teamvoorbereiding](#)
- Samen ontdekken: [10 ontdekactiviteiten](#)
- Samen vieren: ideeën voor een aansluitend [viermoment](#)
- Samen eten: suggesties voor een [kerstmaaltijd](#)

Kies activiteiten die het beste passen bij jullie kliederkerk en bedenk er eventueel zelf een aantal. Let op variatie zodat het leuk is voor jongens en meisjes, voor volwassenen, voor dromers, denkers én doeners.

VOOR ALLE LEEFTIJDEN

Wanneer bij een activiteit staat 'alle leeftijden', wordt bedoeld dat de activiteit geschikt is voor kinderen vanaf 5 jaar en ouder. Volwassenen kunnen samenwerken met hun (klein)kinderen of zelf de activiteit uitvoeren/de knutsel maken. Nodig hen ook uit om mee te doen.

Betrek tieners door hen voor activiteiten verantwoordelijk te maken. Zo kunnen ze bij 'teken het verhaal' een goede 'storyline van het hele verhaal maken en anderen helpen. Of bij 'eetbare kerststal' teams begeleiden om het grootste bouwwerk te maken.

VOOR OP TAFEL - A4'TJES MET GESPREKSVRAGEN

Om vrijwilligers en deelnemers te helpen in gesprek te gaan, vind je bij de meeste activiteiten 'voorbeeldgespreksvragen'. Ook vind je bijlagen met A4'tjes die je bij de opdracht kunt leggen. Hierop staan een uitleg van de opdracht en de gespreksvragen.

- Wil je het A4'tje kant-en-klaar gebruiken, download dan het [pdf-bestand](#).
- Wil je zelf een ontdekactiviteit ontwerpen? Op de pagina met de [huisstijl van kliederkerk](#) vind je een leeg sjabloon.

MEER INSPIRATIE NODIG?

Rond het kerstfeest zijn al veel activiteiten bedacht. Kijk eens op de [overzichtspagina van de Protestantse Kerk](#) of op [deze pagina](#) voor meer inspiratie vanuit Jong Protestant.

Een instructie voor teamvoorbereiding

Bereid jezelf als team goed voor door eerst samen het bijbelverhaal te lezen en te bespreken.

BIJBELTEKST

Lucas 1:26 - 2:21

Matteüs 1:18-24 en 2:1-12

INSPIRATIE VOORAF

Lees (samen) het bijbelgedeelte nog eens door.

- Wat raakt je? Of wat is nieuw voor je nu je het leest?
- Leef je in Maria in. Hoe zou zij deze gebeurtenis beleefd hebben?
- Hoe beleefde jij Kerst en het kerstverhaal vroeger als kind?
- Wat betekent het voor jou dat Jezus geboren werd?
- Wat zullen de bezoekers van jullie klederkerk al van Kerst weten?

CREATIEVE VERWERKING

Deze verwerking kun je met je team doen. Print de bijbelteksten op papier. Zet verschillende kleuren pennen en potloden op tafel neer. Iedereen gaat voor zichzelf de teksten lezen. Laat iedereen verschillende kleuren of tekens bij de tekst zetten.

- Hartje: dit raakt me.
  - Vraagteken: hier heb ik een vraag over.
  - Uitroepteken: dit is nieuw voor mij, of dit is opmerkelijk.
  - Tekst inkleuren: dit stuk springt er voor mij uit omdat ...
  - Sterretjes: ik zie hier een verband/link met een andere tekst.*
- Bespreek daarna eventueel jullie bevindingen.

TIPS VOOR JE KLIEDERKERK

- Wanneer je A4'tjes met gespreksvragen bij de activiteiten legt, lees als team dan eerst deze vragen en denk er zelf over na. Stuur bijvoorbeeld de gespreksvragen naar de vrijwilliger die de betreffende activiteit leidt, om zo meer voorbereid te zijn op het voeren/leiden van een gesprek.
- Voordat je kliederkerk van start gaat, kun je 20 minuten inplannen om met alle vrijwilligers samen het programma en het thema te bespreken, en te bidden.
- Je kunt tijdens de kliederkerk twee vrijwilligers aanstellen als 'vliegende keeps' die rondlopen en praatjes maken.
- Bekijk je kliederkerk ook eens door de ogen van een volwassene die alleen binnenkomt. Wordt hij/zij opgevangen, staat er koffie klaar en/of naar welke activiteit(en) zou je deze persoon verwijzen?

Ga voor meer tips en inspiratie naar kliederkerk.nl.

Samen ontdekken: 10 ontdekaactiviteiten

Maria en de engel

God stuurde de engel Gabriël naar Nazaret, een stad in Galilea. [...] De engel ging naar Maria, een jonge vrouw die zou gaan trouwen met Jozef. Jozef kwam uit de familie van koning David. De engel zei tegen Maria: 'Ik groet je, Maria. God heeft jou uitgekozen. Hij zal bij je zijn.' Maria schrok van de woorden van de engel. Ze vroeg zich af wat hij bedoelde. Toen zei de engel tegen Maria: 'Je hoeft niet bang te zijn, Maria. God heeft je uitgekozen voor iets moois! Je zult zwanger worden en een zoon krijgen. Je moet hem Jezus noemen. Jezus zal heel belangrijk zijn, hij zal Zoon van de allerhoogste God genoemd worden. En God, de Heer, zal hem koning maken, net zoals zijn voorvader David dat was. Jezus zal voor altijd koning van Israël zijn. Aan zijn macht komt geen einde.' - Lucas 1:26-33

MAAK EEN ENGEL MET DAAROP DE TEKST 'WEES NIET BANG'

Nodig

- ijsstokjes of andere platte stokjes
- wit papier
- scharen
- stiften
- praatpapier uit de bijlage

Uitleg activiteit

Vouw een wit papier dubbel. Knip een vleugel uit aan de kant waar de vouw zit. Als je het papier dan openvouwt, heb je twee identieke vleugels aan elkaar. Plak het stokje in het midden. Versier de vleugels en schrijf op het stokje: 'Wees niet bang' (Lucas 2:10)

GESPREKSVRAGEN

1. Maria schrok van de engel. Waarom zou de engel zeggen dat ze niet bang hoeft te zijn?
2. Waarom was het nieuws van de engel blij nieuws?

Samen ontdekken: 10 ontdekaactiviteiten

Geboortekaartje

Toen Jozef en Maria in Betlehem waren, werd het kind geboren. Het was Maria's eerste kind, een jongen. Maria wikkelde hem in een doek, en legde hem in een voerbak voor de dieren. Want er was voor hen nergens plaats om te slapen.

- Lucas 2:6-7

MAAK EEN GEBOORTEKAARTJE VOOR JEZUS CHRISTUS

Nodig

- stevig papier of lege kaarten
- stiften en andere knutselspullen
- voorbeelden van geboortekaartjes

Uitleg activiteit

Jezus is geboren! Hoe zou zijn geboortekaartje eruit hebben gezien? Leg een paar echte geboortekaartjes neer als voorbeeld. Wat staat er op zo'n kaartje? De deelnemers mogen een geboortekaartje maken voor Jezus.

GESPREKSVRAGEN

- Hoe zag jouw geboortekaartje eruit?
- Met Kerst vieren we al eeuwen dat Jezus werd geboren. Waarom is het zo bijzonder dat Jezus geboren werd?

Samen ontdekken: 10 ontdekaactiviteiten

Cadeaus voor het kindje

De wijze mannen gingen naar binnen. Daar zagen ze het kind bij zijn moeder Maria. Ze knielden voor hem en eerden hem. Ze gaven hem de dure geschenken die ze meegebracht hadden: goud, wierook en mirre. 's Nachts kregen de wijze mannen een droom. In de droom zei God tegen hen: 'Jullie moeten niet teruggaan naar Herodes.' En dus gingen ze langs een andere weg terug naar hun land. - Matteüs 2:11-12

WELKE GESCHENKEN GEVEN WIJ AAN JEZUS?

Nodig

- drie houten kistjes
- briefjes en pennen
- knutselspullen

Uitleg activiteit

De drie houten kistjes staan voor de drie geschenken die de wijzen aan Jezus gaven. De wijzen gaven Jezus goud, wierook en mirre. Dat waren bijzondere en dure geschenken voor die tijd. Wat zou jij het kindje geven? Teken het of schrijf het op, en stop je briefje in het doosje.

GESPREKSVRAAG

- Wat zou jij willen geven zodat er meer liefde in de wereld zou komen?

Samen ontdekken: 10 ontdekaactiviteiten

Op reis naar Betlehem

In die tijd werd er een bevel van keizer Augustus bekendgemaakt. Hij wilde alle inwoners van het Romeinse rijk laten tellen. Het was de eerste keer dat dit gebeurde. Het was in de tijd dat Quirinius de provincie Syrië bestuurde. Iedereen moest geteld worden in de plaats waar zijn familie vandaan kwam. Daarom gingen alle mensen op reis. Ook Jozef moest op reis. Hij ging van Nazaret in Galilea naar Betlehem in Judea. Want hij kwam uit de familie van David, en David kwam uit Betlehem. Jozef ging samen met Maria naar Betlehem. Maria zou met Jozef gaan trouwen, en ze was zwanger. - Lucas 2:1-5

RACE VAN NAZARETH NAAR BETLEHEM

Nodig

- een parcours of route op de grond, met als startpunt een bordje met 'Nazaret' en als eindpunt een met 'Bethlehem'
- evt. koffers en babykleding voor Jozef
- evt. een draagtas voor de ezel
- evt. ballonnen voor Maria
- evt. beschuit met muisjes bij de finish

Uitleg activiteit

Maak twee teams van drie personen. Je start bij Nazaret en volgt het parcours.

Welk team is als eerste over de finish?

Wil je het moeilijker maken? Voeg de volgende elementen toe:

- Bij de finish aangekomen moet iedere deelnemer van het team een beschuit (met blauwe muisjes) helemaal opeten.
- Eén deelnemer uit het team is de ezel. Hij moet op handen en knieën de route afleggen met een draagzak op de rug. Verzamel onderweg als team alle (bijvoorbeeld) sterren, babyflesjes of luiers. Alleen met alle voorwerpen erbij is de finish geldig.
- Eén deelnemer uit het team is Maria. Zij/hij moet zoveel mogelijk ballonnen (onder haar/zijn trui) meenemen naar de finish.
- Eén deelnemer uit het team is Jozef, hij/zij moet koffers met babykleding meedragen.

Samen ontdekken: 10 ontdekaactiviteiten

Kerstverhalenboom

- Lucas 1:26 - 2:21

- Matteüs 1:18-24 en 2:1-12

TEKEN EEN ONDERDEEL VAN HET KERSTVERHAAL OP EEN KERSTBAL

Nodig

- kerstballen (zonder opdruk)
- lakstiften (zoals bijvoorbeeld op [deze website](#))
- prints met het kerstverhaal uit de Bijbel in Gewone Taal, of verschillende (kinder)bijbels waaruit het verhaal gelezen kan worden
- kerstboom

Uitleg activiteit

Lees het kerstverhaal en bedenk wat jij het mooiste of bijzonderste moment vindt. Pak uit de kerstboom een lege kerstbal en versier hem op een manier die past bij wat jij mooi vindt in het verhaal. Als de kerstbal klaar is, kun je hem terughangen in de boom. Zo krijg je een kerstverhalenboom.

Voordat je naar huis gaat, mag je je kerstbal natuurlijk meenemen!

GESPREKSVRAGEN

1. Welk moment uit het kerstverhaal wil jij op een kerstbal schilderen? Waarom kies je voor dat moment?
2. Wat vind jij het mooiste en wat het gekste aan het kerstverhaal?
3. Hoe vieren jullie thuis Kerst?

Samen ontdekken: 10 ontdekkingsactiviteiten

Vredesboom

Plotseling was er een hele groep engelen. Ze eerden God en zeiden: 'Alle eer aan God in de hemel. En vrede op aarde voor de mensen van wie God houdt.'

- Lucas 2:13-14)

TIMMER EEN HOUTEN KERSTBOOM EN SCHRIJF JOUW WOORDEN VAN VREDE OP

Nodig

- lange houten balken of planken als stam
- kortere houten plankjes of balkjes, bijv. van fruitkistjes of pallets
- gereedschap, zoals een zaag, spijkers en hamers
- evt. houtlijm
- zwarte of witte houtverf
- kwasten

Uitleg activiteit

Maak als familie of groepje één kerstboom. Neem een lange balk als stam, en spijker of lijm er kortere planken op zodat het een kerstboom wordt. De engelen zongen over vrede, God en liefde. Welke woorden van vrede zou jij met de wereld willen delen? Schilder deze woorden op de verschillende balken..

GESPREKSVRAGEN

1. Vertel eens, waarom kies jij voor de woorden die jij schildert?
2. Eer aan God, vrede op aarde, Gods liefde aan mensen.... Waarom zouden de engelen over deze onderwerpen zingen? Wat is volgens jou de betekenis?

Samen ontdekken: 10 ontdekaactiviteiten

Sterren als wegwijzer

Niet lang na de geboorte van Jezus kwamen er wijze mannen in Jeruzalem aan. Ze kwamen uit het oosten, uit een ver land. Ze vroegen aan de mensen in Jeruzalem: 'Waar is de koning van de Joden die kort geleden geboren is? We hebben een ster gezien. Die kwam aan de hemel omhoog. En nu zijn wij gekomen om de nieuwe koning te eren.' - Matteüs 2:1-2

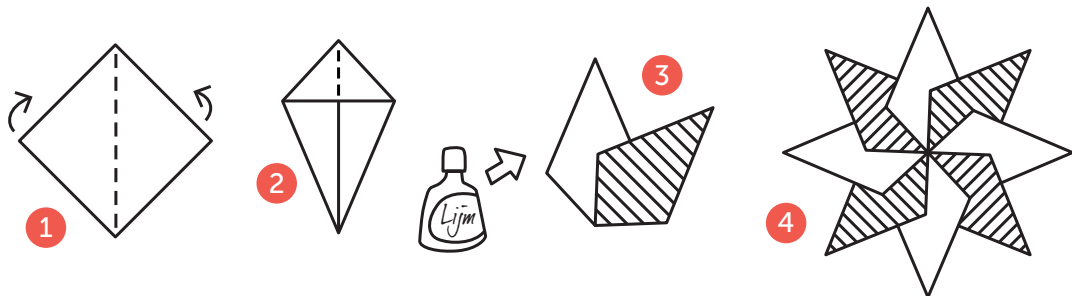
VOUW EEN STER

Nodig

- vouwblaadjes
- evt. andere materialen om sterren te maken + instructiebladen voor deze sterren

Uitleg activiteit

Er zijn allerlei manieren om sterren te knutselen. Maak ze bijvoorbeeld van hout, vouwpapier of ijsstokjes. Leuk als kerstversiering! Je kunt het volgende voorbeeld volgen:

GESPREKSVRAAG

In het kerstverhaal wijst de ster de weg aan de wijze mannen. Wat of wie wijst jou de weg? Hoe volg je deze wegwijzer?

Samen ontdekken: 10 ontdekaactiviteiten

Eetbare kerststal

Toen Jozef en Maria in Betlehem waren, werd het kind geboren. Het was Maria's eerste kind, een jongen. Maria wikkelde hem in een doek, en legde hem in een voerbak voor de dieren. Want er was voor hen nergens plaats om te slapen.

- Lucas 2:6-7

MAAK EEN BOUWERK VAN ZOUTE STOKJES EN SNOEP

Nodig

- zoute stokjes of ander eetbare stokjes
- tumtummetjes (zachte snoepjes)

Uitleg activiteit

Bouw een stal door de stokjes in de snoepjes te steken. Maak zo een vierkante of driehoekige stellage. Je kunt hem mee naar huis nemen of gewoon lekker opeten...

Variant:

Maak twee teams. Wie kan de grootste (en stevige) kerststal bouwen in 10 minuten?

GESPREKSVRAAG

Er was geen plaats voor Maria en Jozef. Hoe zou dat voor hen geweest zijn?

Samen ontdekken: 10 ontdekaactiviteiten

Teken het verhaal

- Lucas 1:26 - 2:21

- Matteüs 1:18-24 en 2:1-12

MAAK ÉÉN GROTE WANDTEKENING MET HET KERSTVERHAAL

Nodig

- een strook op de muur om op te tekenen (bijvoorbeeld behang of een rol tekenpapier)
- tape om de strook op te hangen
- stiften, potloden, krijt, verf of graffiti
- bijbels met het kerstverhaal, of geprinte versies van (onderdelen van) het kerstverhaal

Uitleg activiteit

Hang een lang stuk behang of tekenpapier horizontaal op de muur. Zorg dat deze stevig vastzit. Dit wordt een grote kerstmuurtekening! Iedereen mag een stukje van het verhaal tekenen. Vooraan de strook begint het verhaal met de engel die bij Maria komt. Aan het einde van de strook eindigt het verhaal met de wijzen die Betlehem weer verlaten, of Jozef en Maria die naar Egypte vluchten.

Zoek het bijbelverhaal op en teken zoveel mogelijk details uit het bijbelverhaal.

Tip:

Verdeel de strook in stukken (door lijnen te tekenen) en schrijf boven ieder stuk een bijbelgedeelte. Zoek het betreffende deel van het verhaal op in de Bijbel (of pak een print van dit deel uit het verhaal erbij

Samen ontdekken: 10 ontdekaactiviteiten

Wat heb ik op mijn bord?

Toen de herders het kind zagen, vertelden ze wat de engel over hem gezegd had. Iedereen die het hoorde, was verbaasd over het verhaal van de herders. Maria probeerde te begrijpen wat het betekende. Ze bleef nadenken over wat de herders gezegd hadden. - Lucas 2:17-19

GROEPSSPEL (KAN OOK TIJDENS DE MAALTIJD)

Nodig

- een kring met stoelen
- een papieren bord per persoon
- een pen of stift per persoon
- groep van minimaal 7 personen

Uitleg activiteit

Verzamel een groepje of doe dit spel met iedereen vooraf aan de viering of maaltijd. Kies één spelleider. Iedereen, behalve de spelleider, gaat zitten met een papieren bord boven het hoofd. De spelleider geeft telkens een opdracht:

1. Teken een streep voor de grond.
2. Teken een kerstboom die op de grond staat. Als je wilt, voeg je versiering toe aan de kerstboom.
3. Teken een ster als piek boven op de boom.
4. Teken een open haard naast de kerstboom.
5. Teken een sok die hangt aan de open haard voor het vuur.
6. Teken een cadeau onder de kerstboom.

Als alles getekend is, bekijkt iedereen zijn of haar tekening!

Welke mooie creaties zijn hieruit gekomen?

Vervolgens kun je punten geven, bijvoorbeeld als volgt:

- 2 punten als de kerstboom de grond raakt
- 2 punten als het cadeau onder de kerstboom ligt
- 2 punten als de sok voor de open haard hangt
- 1 punt als de ster de kerstboom raakt
- 1 punt als de ster recht boven de kerstboom staat
- 1 punt als de kerstboom en de open haard elkaar NIET raken

Degene met de meeste punten wint!

Ideeën voor een aansluitend viermoment

Samen vieren

Hieronder vind je verschillende ideeën voor verhalen, liederen, gebeden of verwerkingsvormen voor jullie viering. Kies er een aantal uit die passen bij jullie kliederkerk. Maak een viering van in totaal zo'n 15 minuten.

- Kleed de ruimte mooi aan voor de kerstviering, bijvoorbeeld met versiering die tijdens het ontdek-uur door de deelnemers is gemaakt. Steek als opening een grote kaars aan.
- **Een mogelijke introductie**
Verstop een cadeautje onder een van de stoelen. Bijvoorbeeld een stuk kerstchocolade in verpakking dat je met plakband onder de stoel bevestigt. Vertel: "Soms wordt je zomaar verrast in je leven. Je had iets niet verwacht, er niet op gerekend, maar het komt zomaar naar je toe. Zo is het ook met Jezus. Veel mensen zijn in de afgelopen eeuwen verrast door Jezus. Jezus' liefde kwam zomaar in hun levens. Of ze dachten dat ze wel wisten wie God was, en dan blijkt Hij ineens anders te zijn. Een van jullie vindt een verrassing onder de stoel. Kijk maar eens goed. Je had het niet verwacht maar onder een van jullie stoelen hangt een cadeautje!"
En als het cadeautje is gevonden en de rust is wedergekeerd: "Zo was het ook met Kerst. De mensen verwachtten een grote koning die hun vijanden zou verslaan. Ze verwachtten een Redder die God zou sturen. Ze verwachtten van alles ... Maar wat er echt gebeurde, dat verraste iedereen, zelfs zijn moeder Maria."
- Zoek een mooie vertelling van het kerstverhaal, en vraag iemand die goed is in verhalen vertellen om het voor te lezen. Of speel het kerstverhaal uit in een rollenspel. Kijk bij het zoeken naar verhalen of het uitspelen extra naar de rol van Maria. Misschien kun je iemand, verkleed als Maria, het verhaal vanuit Maria's perspectief laten vertellen.

- In de Bijbel staat een paar keer dat Maria de dingen die zij meemaakte voor altijd onthield, ze sloeg ze op in haar hart. Leg een groot papieren hart in het midden van de groep en vraag aan iedereen om op te schrijven wat zij uit het kerstverhaal voor altijd willen onthouden. Gebruik deze punten om een gesprek aan te gaan.
- In het overzicht van werkvormen zijn verschillende ideeën te vinden voor een viering rond Kerst. Deze kun je gebruiken ter inspiratie:
  - [Eigentijdse kerstviering](#)
  - [Generaties - Geloven - Kerst](#)
  - [Nu zijt wellekome](#)
- Zingen: Gebruik bijvoorbeeld oude 'klassiekers' naast meer moderne kerstliederen. Wissel af tussen kinderliederen en liederen voor volwassenen. Eventueel kun je een koor vragen om te zingen of mensen om een instrument mee te nemen en mee te spelen
- Muziektip: beluister [Eeuwig licht](#) van Trinity (met de video erbij)
- Muziektip: beluister [Vlammetje](#) van Trinity (met de video erbij)
- Muziektip: beluister het Magnificat van Maria, bijvoorbeeld deze [versie van Sela](#).
- Gebed: Laat iedere deelnemer een waxinelichtje aansteken aan de grote kaars. Jezus is het Licht dat in de wereld kwam, en het licht wordt verspreid onder ons! (Laat ouders de kinderen helpen.)
- Als de werkvorm 'Cadeaus voor het kindje' is gebruikt tijdens het ontdek-uur, kun je nu de kistjes met de cadeaus aan Jezus aanbieden. Laat bijvoorbeeld twee kinderen de kistjes (met de briefjes en knutsels) bij de kribbe zetten.
- Als de werkvorm 'Kerstverhalenboom' is gedaan, kun je vragen of een paar mensen iets over hun versierde kerstbal willen vertellen.

Suggesties voor een kerstmaaltijd

Samen eten

Een goede, gezellige maaltijd hoort bij kerst. Kliederkerk is een plek waarbij mensen van alle generaties en achtergronden elkaar rond de maaltijd kunnen ontmoeten. Hieronder vind je ideeën en inspiratie voor jullie maaltijd rond het kerstverhaal. Eet smakelijk!

ALGEMENE TIPS

- Jezus is het licht van de wereld. Zorg voor feestelijke verlichting op en rond de tafels.
- Maak met verschillende hapjes een lopend buffet. Hieronder vind je een aantal suggesties, op internet is nog veel meer te vinden.
- Vraag mensen om telkens ergens anders te gaan zitten om zo met andere mensen te praten.
- Heb oog voor mensen of gezinnen die nog niet veel mensen kennen en schuif juist bij hen eens aan tafel.
- Geef na afloop een zakje met blauwe muisjes en een verpakte beschuit mee om thuis van te eten.
- Gebruik uitsteekvormpjes in de vorm van een ster, kerstboom of engel om hapjes mee te maken.

SUGGESTIES VOOR HAPJES

- [bladerdeeg-knakworst ster](#)
- [kerstboom-mini pizza's](#)
- fruitspiesje
- [Eetbare engelen](#)